

מסורת הש"ס

(א) יומא סד. קד: קדושין
ז: וזכרים יב. כריתות כו.
ודף כח. תמורה טו: [וזכרים
נט:]. (ב) [והפסחא פ"ט
ה"ו]. (ג) [שבת קיד. ביצה
יט. כ: סנהדרין לו:].
(ד) [ז"ל רב ע"י שבת עב:
מ"ט ש"ס, (ה) [ע"ל ע"ג:
(ו) [ב"י ופירש, (ז) [ב"א
לשמים וע"י בזהרש"א,
(ח) [גטין כח:]. (ט) [מ"ק
טו:].

הגהות מהר"ב
רנשבורג

[א] תה"ח שם מניח
דחיו מעיקרו כי וי"ל
דשאי מחוסר זמן דלא
אחיו מעולם וכו'. י"ב
ע"י יומא סד ע"א בזה"ס
ד"ה חס וכו' ובתוספות
שם שם ד"ה מי דמי
וכו' ובזה"ס דליף ודוק:

מוסף רש"י

בעלי חיים נדחין.
ואע"ג דהר מחוץ ארצו
לעולם משום דחיו קמח
(תמורה כו:) אם נדחו
דחו לעולם, ואיכא למד
(יומא סד.) אין דחיו
אלא בשחטין אלל בעלי
חיים שנדחו חוץ ונרצח
(קדושין יז.) אין בעלי
חיים נדחין. ואין דחיו
אלא כדס או כבעלים כגון
שעיר שם שם שנשחט
וקודש וזיקת דמו מת
המשחט יספק הדם, אלל
כל זמן שהקדש חי
אין נפסל משום דחיו
(ע"ל ע"ג).

מוסף תוספות

א. שאם היה ראוי
לקדושת הגוף לא היה
דחיו מעיקרו. תוס' הרא"ש
קדושין ז: ד"ה ש"מ.
ב. למא לי למימר הני
תרת. תוס' קדושין שם
ד"ה שם. ג. כל זמן שאין
בו מריאות דם. תוס'
הרא"ש שם.

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צח.

עין משפט
נר מצוה

לד א ב ג מ"י פ"ד מהל'
ק"פ הל' ה:
ד [מ"י פ"א מהל' חגיגה
הל' ט:].
ה [מ"י פ"ד מהל' מעשה
הקדשות הל' ז' פ"ג מהל'
קדושי המוקדשין הל' כג:]
לד ו מ"י פ"ד מהל' ק"פ
הל' ט:

רבינו חננאל

ש"מ מוקדתי ירעה עד
שיסתאב וימכר ויפלו דמיו
לגדבה. כיון שאין קריבים
שלמים ש"מ בעלי חיים
נדחין. ודחיו מעיקרא כי
היא נקבה או זכר בן שתי
שנים שאין ראוי מעיקרא
לשם פסח. לא חימא כיון
שאין (שלמים) לשם
פסח. מעיקרא כי
אקדישהו אלל לשלמים
אקדישהו אלל נדחו.
ומדלא קתני ויביא בדמיו
שלמים אלל יפלו דמיו
לגדבה ש"מ דיש דחיו
בדמים. המפריש פסחו
ונת וכו'. ת"ר המפריש
פסחו ונת, בנו ממונה עמו
[יביאנו לשם פסח אין בנו
ממונה עמו] יביאנו לשם
שלמים לשה עשר.
ואוקמא רבא בשמח קודם
חצות ודל עליה אנינות
דאורייתא והוא נדחה
לפסח שני. והא תנן אנתן
טובל ואוכל פסחו לערב,
באינות דרבנן, אבל
באינות דאורייתא אל, רב
שביה אמר כגון שהיה
אביו גוסס בחצות ונת
אחר חצות, בנו ממונה עמו
יביאנו לשם פסח, והא לא
חל עליה אנינות, אין בנו
ממונה עמו יביאנו לשם
שלמים, דכיון דבחצות
גוסס היה לא היה חזי
למעבד פסח ולא קבעיה
לרבא אשוי אמר לעולם
רמת אחר חצות ולא חל
עליה אנינות, דהא משעת
הפסח כיום טוב חשוב
שומרים בו הלל. לפיכך
לא חל עליה אנינות, אין
בנו ממונה עמו יביאנו
לשם שלמים, מאי אמרת
וקסבר לא קבעה.
בתנ"י הפסח שנתעבר
בזבחים ירעה עד שיסתאב
וימכרו ויביא בדמי היפה
שבהן זמן חי עד
שנתעבר בבכורות. רבי
שמעון אומר אם חבורת
כניהם יאכלו.

שמע מינה דחיו מעיקרו חיו דחיו. תימה לר"י דזכרין לולב
הגזול (סוכה דף לג:) מסקין גבי לולב דחיו מעיקרו לא חיו
דחיו ויש לחלק בין דחיו מעיקרו לגבי מלות לדחיו מעיקרו דהקדשה
ועוד דשאי התם דמעיקרא אפשר למעוטי בתקנתא ולא דחיו גמור
הוא וא"ת מאי קמ"ל ר' יוחנן בפר"ק

קדושין (דף קי:) גבי בזה"ס של שני
שומרים דכל הנהו מעיקרא חיו ולא דחיו מעיקרא
ממילתיה שמעין ממחני דהכא וי"ל
דאכתי אשמעין דעושה תמורה
ותמורתה כיוצא בה אע"ג דאיהו
קריבה כלל והא דלא קאמר התם
וש"מ דעושה תמורה כיוצא בה לא
חשיב אלל מילי דלחיה וא"ת וינלף
ממחוסר דכל דחיו מעיקרא הוא ולא
הוי דחיו ויש לומר דשאי מחוסר זמן
דלא איחזי מעולם א לשם קרבן
וזמן קבוע להיות ראוי ליום השמיני
הלכך לא שייך למילף מנייה בעלמא:
ושמע מינה יש דחיו בדמים.
פרש"י בתשובתו דאפילו

דבר שלל קדש מתחלה קדושת
הגוף אלל לקדושת דמים דחיו
הוא מלקרב לבסוף דלא מימא
אין דחיו אלל דדבר הקדוש קדושת
הגוף ונדחה מהקדשה אלל קדושת
דמים לא חלימא למדיחי ותימה
לר"י הא כל דחיו מעיקרו הוא דחיו
בדמים^א ואם כן כיון דאמר דחיו
מעיקרו הוי דחיו שמעין נמי דש
דחיו בדמים^ב ואורי"י דמשכחת ליה
דחיו מעיקרו בקדוש קדושת הגוף
כגון ששחט וקיבל הדם כלי שיש
בו מים דראשון ראשון דחיו הוא^ג
הלכך אפילו לבסוף רבה הדם ויש
בו מריאות דם הוי דחיו ולהכי
אינטרין תו לאשמעין דאפ"י בדמים
יש דחיו וצ"ק קדושין (דף קי:)
מפורש כל הנוכך:

הא חיי"ל עליה אנינות. אף
על גב דקרינא ביה לפי אללו
בליה מכל מקום אינו יכול לשלח
קרבנותיו כדאמרין (ט) (וזכרים דף קט:)
שלמים בזמן שהוא שלם:
ופטורין

לשלמים מחוץ חוץ דקדמי מתני' דמים שלמים אלל גופה לא חלימא חלימא קדושת דמים לומר בה תורת דחיו ולא אשכחן דפליגי תנאי בזה
מילתא מיהו טובא אשמעין תשובת רבנו ע"כ. ותמיהא לי אכתי גרע ממותר הפסח שראוי לפסח^א כדאמרין בהאשה (לע"ל דף פט.) ונעטרנו
ונייתי בזמנא: בנו נמנה עמו. אם היה בנו נמנה עמו ועדיין יש לו בעלים: אי נימא דמים קודם חלו. ובו ביום הא חל אנינות עליה
ברישא ותו לא חיללא עליה חיוצא דפסח להביאו בפני עצמו כדנתן (לע"ל דף סג.) וכולן אין שוחטין עליהן בפני עצמן ומתני' קתני יביאנו דמשמע
הוא עצמו: אלל דמא אחר חלו. דכיון דחיללא עליה דין פסח ברישא שוחט לעצמו ולא חיישין שמא יביאנהו לבית הפסול דמותר זכיר משום
חובת פסח דחילל עליה מעיקרא אלל כי חיללא אנינות ברישא לא זכיר. וזמנת יום או יומים קודם לא מני לאוקמא אלל קממא דמילתא בו
ביום היו מפרישין פסחיהן: הא קבעמו חלו. לפסח ואידחי משלמים דהא תנן (לע"ל דף קט:) הפסח העומד בחלות ולא הקריבו ירעה: לשם
פסח שני. אם לא עשה את הראשון מפני אנינותו: לנדרין קטני מס אחר חלו. דחיללא עליה זמן חיוצא דפסח ברישא ובנו נמנה עמו
ונשאר לו בעלים יביאנו לשם פסח. אין בנו נמנה עמו לא מיידי וממתני' שמעין ירעה דהא קבעתי חלות: מס קודם חלו ואין בנו
נמנה עמו יביאנו לשם שלמים. דלא קבעתיה חלות. ואם בנו נמנה עמו לא אינטרין לאורויי בה מיידי דודאי מיקרב לפסח שני ואשמעין מניה
דהיכא דחל עליה חיוצא דפסח ברישא שוחטין עליו: ל"א הא חל עליה אנינות ברישא ותו לא חיללא עליה חיוצא דפסח והא דנתן (לע"ל דף קט:)
שוחטין על האונן ה"מ היכא דחיללא חובת פסח עליה ברישא והדר חל עליה אנינות: שהיה אצלו גוסס בחלות. ומת לאחר חלות בנו נמנה
עמו יביאנו לשם פסח דהא חל עליה חיוצא דפסח ברישא אין בנו נמנה עמו יביאנו לשם שלמים דכיון דבחלות היה גוסס ורוב גוססין למיתה
לא קבעתיה חלות: לעולם דמים אחר חלו. ודקשיא לך היאך יקרב שלמים הא קבעתיה חלות ואידחי ר' שמעון היא דאמר בסדר יומא בפר'
ב' שעירי (דף סג:) בעלי חיים אין נדחין אלל מחמת מום או אנתן ומחיר שאין ראויין אלל למה שהוא ראוי יקרב והאי חזי לשלמים:
ה"ג רבינא אמר כגון שהפרישו אחר חלו ומסו בעלי אחר חלו. בנו נמנה עמו יביאנו לשם פסח דחיוצא דפסח חיללא ברישא אין בנו
נמנה עמו יביאנו לשלמים דכיון דבחלות דייין לא הופרש אף כן קבע דלחות וקסבר תנא דידן חלות קבע ולא כל שאר זמן שחיטה:
בתנ"י הפסח שנתעבר בזבחים. שלשה טלאים א' של פסח וא' של אשם וא' של עולה ונתעבר הפסח צנייהן כולם ירעה עד שיסתאב וימכרו
ויביא דמני היפה שבהן עולה וזדמי היפה שבהן אשם אשם היה וזדמי היפה שבהן פסח אשם היה וזדמי היפה שבהן פסח אשם היה וזדמי
[נסתאבין] ואם לאחר הפסח נסתאבו יביאנו שלמים דשמה היפה פסח היה ואותו מותר שהוא כר"ך להוסיף על השנים עד שיגיעו לדמי
היפה שבהן יפסיד מצינו משלו. וא"ת הרי הוא מחליף שמציא שלמים בדמי האשם או בדמי העולה והרי קדושת הבהמה חלתה על מעות דמיה
ואין משנין מקדושה לקדושה כשצא לחללן להבהמות כך הוא עושה אשם יפה שבהן שוה סלע מביא ג' סלעים מביא ונוטל הסלע האחת ואומר
כל מקום שהיה העולה הרי מחוללת על הסלע זו ויביא ממנו עולה ונוטל סלע השנית ואומר כל מקום שהוא האשם הרי הוא מחולל על סלע זו
ומביא בו אשם וכן לשלמים: נסעבר צבירות. שמתן דמן ומתן דם הפסח שוה ואין טעוין מנופת חוה ושוק ולא סמיכה ונסכים: ר"ש אומר
אם כל החבורה כולה כהנים היו יאכלו את כולם זו בליה ויקרב פסח לשם פסח כל מקום שהוא והבכורות לשם צבור בכל מקום שכן: גמ' והא

המפריש פסחו ומת. לקמיה מפרש אימת מית: לא יביאנו בנו אחריו
לשם פסח. דהוה ליה פסח שמתו בעליו ואין כאן מנויין: גמ' שמע
מינה בעלי חיים נדחין. בהמה שנדחת בחיים דחיה דחיו גמור שאף
קריבה אלל רועה דהא דמתן

המפריש פסחו ומת לא יביאנו בנו אחריו
לשם פסח אלא לשם שלמים: גמ' אמר רב
הונא בריה דרב יהושע שמע מינה תלת
שמע מינה בעלי חיים נדחין וש"מ דחיו
מעיקרא הוי דחיו ושמע מינה יש דחיו
בדמים: המפריש פסחו וכו': ת"ר^א המפריש
את פסחו ומת אם בנו ממונה עמו יביאנו
לשם פסח אין בנו ממונה עמו יביאנו לשם
שלמים לששה עשר ל"ו אין לט"ו לא קא
סבר^ב דנדרים ונדבות אין קריבין ב"ט דמית
האב אימת אילימא דמית קודם חצות בנו
ממונה עמו יביאנו לשם פסח הא חלה
אנינות עליה מעיקרא אלא דמית אחר
חצות אין בנו ממונה עמו יביאנו לשם
שלמים הא קבעתיה חצות חלו (רבא)
לעולם דמית קודם חצות ומאי יביאנו לשם
פסח לשם פסח שני אב"י אמר לצדדין קתני
מת אחר חצות בנו ממונה עמו יביאנו לשם
פסח מת קודם חצות אין בנו ממונה עמו
יביאנו לשם שלמים רב שרביא אמר לעולם
דמית לאחר חצות וכגון שהיה אביו גוסס
בחצות רב אשי אמר לעולם דמית לאחר
חצות ור"ש היא דאמר^ה אין בעלי חיים נדחין
רבינא אמר כגון שהפרישו אחר חצות ומתו
בעלים אחר חצות וקא סבר חצות קבע:
בתנ"י והפסח שנתעבר בזבחים כולן ירעה
עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי היפה
שבהן ממין זה ובדמי היפה שבהן ממין זה
^א[ויפסיד] המותר מביתו נתערב בבכורות
ר"ש אומר אם חבורת כהנים יאכלו: גמ' והא

זכמה מקומות בגמ' מצינו לשון זה
גבי הא דאמר רבי יוחנן בזה"ס של
שני שותפין הקדיש חזיה וזכר ולקח
חזיה קדושה ואינה קריבה שמע
מינה תלת כו' כי הכא ובמסכת
קדושין (דף קי:) ובזבחים (דף יב.)
ולמדי פירושה ממסכת כריתות
(דף כו.) דגרס התם בלשון הזה ש"מ
קדושת דמים נדחה כלומר שמע מינה
אפילו דבר שלל קדש מתחלה להקדשת
גופו אלל לדמיו כגון הקדיש חזיה
וחזיה השני חולין דחיו ליקרב לגופו
בתחלת הקדשו אינו קרב עוד
לעולם דהואיל ונדחה ידחה ולא חימא
אין דחיו נקדשים אלל הקדיש לגופו
ונדחה מהקריב ביה קדושת דמים
לא חלימא למימר דלא תורת דחיו ואי
אחיה לא שעת הכשר הקריבה כגון
הכא דחור ולקח חזיה מקריב. והכא
נמי הכי פרישנא לה יש דחיו בדמים
כגון נקיבה לפסח לא חזיה גופה לפסח
אלל כי אקדשה לדמים אקדשה ואידי
דדחיה דלא חזיה לאקריבי גופה לדבר שהוקדשה לה אחריו מדה
לעולם אפילו לאחר הפסח הוי שלמים ונקריבה

לשלמים מחוץ חוץ דקדמי מתני' דמים שלמים אלל גופה לא חלימא חלימא קדושת דמים לומר בה תורת דחיו ולא אשכחן דפליגי תנאי בזה
מילתא מיהו טובא אשמעין תשובת רבנו ע"כ. ותמיהא לי אכתי גרע ממותר הפסח שראוי לפסח^א כדאמרין בהאשה (לע"ל דף פט.) ונעטרנו
ונייתי בזמנא: בנו נמנה עמו. אם היה בנו נמנה עמו ועדיין יש לו בעלים: אי נימא דמים קודם חלו. ובו ביום הא חל אנינות עליה
ברישא ותו לא חיללא עליה חיוצא דפסח להביאו בפני עצמו כדנתן (לע"ל דף סג.) וכולן אין שוחטין עליהן בפני עצמן ומתני' קתני יביאנו דמשמע
הוא עצמו: אלל דמא אחר חלו. דכיון דחיללא עליה דין פסח ברישא שוחט לעצמו ולא חיישין שמא יביאנהו לבית הפסול דמותר זכיר משום
חובת פסח דחילל עליה מעיקרא אלל כי חיללא אנינות ברישא לא זכיר. וזמנת יום או יומים קודם לא מני לאוקמא אלל קממא דמילתא בו
ביום היו מפרישין פסחיהן: הא קבעמו חלו. לפסח ואידחי משלמים דהא תנן (לע"ל דף קט:) הפסח העומד בחלות ולא הקריבו ירעה: לשם
פסח שני. אם לא עשה את הראשון מפני אנינותו: לנדרין קטני מס אחר חלו. דחיללא עליה זמן חיוצא דפסח ברישא ובנו נמנה עמו
ונשאר לו בעלים יביאנו לשם פסח. אין בנו נמנה עמו לא מיידי וממתני' שמעין ירעה דהא קבעתי חלות: מס קודם חלו ואין בנו
נמנה עמו יביאנו לשם שלמים. דלא קבעתיה חלות. ואם בנו נמנה עמו לא אינטרין לאורויי בה מיידי דודאי מיקרב לפסח שני ואשמעין מניה
דהיכא דחל עליה חיוצא דפסח ברישא שוחטין עליו: ל"א הא חל עליה אנינות ברישא ותו לא חיללא עליה חיוצא דפסח והא דנתן (לע"ל דף קט:)
שוחטין על האונן ה"מ היכא דחיללא חובת פסח עליה ברישא והדר חל עליה אנינות: שהיה אצלו גוסס בחלות. ומת לאחר חלות בנו נמנה
עמו יביאנו לשם פסח דהא חל עליה חיוצא דפסח ברישא אין בנו נמנה עמו יביאנו לשם שלמים דכיון דבחלות היה גוסס ורוב גוססין למיתה
לא קבעתיה חלות: לעולם דמים אחר חלו. ודקשיא לך היאך יקרב שלמים הא קבעתיה חלות ואידחי ר' שמעון היא דאמר בסדר יומא בפר'
ב' שעירי (דף סג:) בעלי חיים אין נדחין אלל מחמת מום או אנתן ומחיר שאין ראויין אלל למה שהוא ראוי יקרב והאי חזי לשלמים:
ה"ג רבינא אמר כגון שהפרישו אחר חלו ומסו בעלי אחר חלו. בנו נמנה עמו יביאנו לשם פסח דחיוצא דפסח חיללא ברישא אין בנו
נמנה עמו יביאנו לשלמים דכיון דבחלות דייין לא הופרש אף כן קבע דלחות וקסבר תנא דידן חלות קבע ולא כל שאר זמן שחיטה:
בתנ"י הפסח שנתעבר בזבחים. שלשה טלאים א' של פסח וא' של אשם וא' של עולה ונתעבר הפסח צנייהן כולם ירעה עד שיסתאב וימכרו
ויביא דמני היפה שבהן עולה וזדמי היפה שבהן אשם אשם היה וזדמי היפה שבהן פסח אשם היה וזדמי היפה שבהן פסח אשם היה וזדמי
[נסתאבין] ואם לאחר הפסח נסתאבו יביאנו שלמים דשמה היפה פסח היה ואותו מותר שהוא כר"ך להוסיף על השנים עד שיגיעו לדמי
היפה שבהן יפסיד מצינו משלו. וא"ת הרי הוא מחליף שמציא שלמים בדמי האשם או בדמי העולה והרי קדושת הבהמה חלתה על מעות דמיה
ואין משנין מקדושה לקדושה כשצא לחללן להבהמות כך הוא עושה אשם יפה שבהן שוה סלע מביא ג' סלעים מביא ונוטל הסלע האחת ואומר
כל מקום שהיה העולה הרי מחוללת על הסלע זו ויביא ממנו עולה ונוטל סלע השנית ואומר כל מקום שהוא האשם הרי הוא מחולל על סלע זו
ומביא בו אשם וכן לשלמים: נסעבר צבירות. שמתן דמן ומתן דם הפסח שוה ואין טעוין מנופת חוה ושוק ולא סמיכה ונסכים: ר"ש אומר
אם כל החבורה כולה כהנים היו יאכלו את כולם זו בליה ויקרב פסח לשם פסח כל מקום שהוא והבכורות לשם צבור בכל מקום שכן: גמ' והא